KOM UD OG LÆR!

- om landbrugets historie

Forløb 08
NAT/TEK
HISTORIE
4-6 klasse

KEND DIN
LANDSBY

Rundt om skolen ligger nutidens store landbrug og de mange nedlagte, tidligere landbrug ind imellem. I dag har de fleste børn ikke samme tilknytning til landbruget som tidligere, men synes alligevel at landbrug er spændende.

Ud på landet
I dette forløb kommer vi tæt på livet på landet. Vi går eller cykler ud og ser på nutidens landbrug og vi prøver kræfter med landbruget, som det så ud engang.

Ja tak – vi vil gerne prøve
På Glud Museum smøger eleverne ærmerne op og prøver kræfter med vandpumpe, vaskebræt, hakkejern, rive, plejl og andre af gårdenes redskaber . Der er altid nok at gøre i den gamle landsby, hvor opgaverne skifter alt efter årstiden.

Hands on
Forløbet lægger vægt på læring gennem fysiske aktiviteter og mindre på det teoretiske. Der er muligheder for at få sved på panden sammen med historie og natur og teknik.

Forord:

Hæftet beskriver et forløb, hvor eleverne dykker ned i et stykke spændende lokalhistorie nær ved jeres skole. Forløbet skal ses som et forslag, der kan rettes til efter lokale forhold og klassens behov.

Udgangspunktet er nærområdet ved jeres skole i Hedensted Kommune, med det særpræg, der findes lige på jeres sted. Der fokuseres på den lokale historie, men fra det nære kigger vi også ud i Danmark og den store verden.

Eleverne kommer til at arbejde med helt lokalt stof og får hermed en bedre indsigt i deres lokalområde. Det gør arbejdet nærværende, og ofte kan eleverne supplere med viden hentet fra familie og bekendte.

Forløbet er et ud af mange KOM UD OG LÆR! - tilbud fra Glud Museum, hvor undervisningen flyttes ud i nærområdet med hjælp fra museets kultur- og naturvejleder.

En uundværlig samarbejdspartner er lokalarkiverne og lokale beboere, hvor vi henter guld i form af lokalhistorisk viden og de mange gode historier, der findes i gemmerne.

Det kan også være en god idé at besøge et af museerne. Her kan man få en spændende dag med aktiviteter og mulighed for at komme tæt på livet, som det var i gamle dage.

Hvis I har idéer til ændringer og forbedringer, så sig endelig til, så vi kan få gjort hæfterne så anvendelige som muligt.

Kontakt: Glud Museum, Jens Kjær
Tlf. 42 67 43 13 – E-mail: jk@gludmuseum.dk

Indhold:

Forord	2
Planlægningsmøde	3
Læringsmål	3
Timeforbrug	3
Elevernes forberedelse	4
Ud på landet	5
På museum	6
Formidling	7
Baggrundsmateriale	8
Brug museerne	9

Planlægningsmøde:

Glud Museum hjælper gerne med at planlægge og gennemføre et forløb ved jeres skole. Kontakt derfor museets kultur- og naturvejleder i god tid, så I kan få aftalt et planlægningsmøde og datoer for forløbet.

På planlægningsmødet rettes forløbet til, så det passer til klassens behov og mulighederne i skolens nærområde.

Læringsmål fastsættes og forløbet tilrettes i forhold til det.

Der afstemmes forventninger og aftales fordeling af opgaver.

Museet kan bl.a. hjælpe med:

Kontakt og aftaler med lokalarkiv.
Kontakt til lokale borgere, der kan hjælpe.
Baggrundsmateriale (relevante bøger, artikler, historie til forberedelse, kort mv.).
Gennemføre tur og aktiviteter.
Evt. museumsbesøg.

Læringsmål:

Læringsmål aftales med læreren. Forløbet kan som eksempel lægge mere eller mindre vægt på brug af IT.

Læringsmål for faget historie:

- Du kan fortælle om Hedensted i oldtiden, middelalderen, andelstiden og nutiden.
- Du har kendskab til det lokalhistoriske arkiv.
- Du kender kilder til lokalhistorien – bøger, avisartikler.
- Du kan finde digitale kort på kommunens hjemmeside og kopiere udsnit af kort og luftfotos
- Du kan skanne gamle billeder og printe dem ud..

Timeforbrug:

Planlægnings-møde	Elevernes forberedelse	Ud på landet	På museum	Formidling og evaluering
2 timer	2 timer	4 timer	6 timer	4 timer

Timerne kan samles på temadage eller fordeles over flere uger.

Elevernes forberedelse:

Landbrug før og nu

Klassen ser på billeder af landbrug og arbejdet på landet fra forskellige tider (se baggrundsmateriale). Hvad ser de på billederne? Hvordan var der på landet i gamle dage?

Baggrundshistorien

Baggrundsmaterialet "Et landboliv" læses højt og der vises gamle kort og luftfotos fra Hedensted Kommunes hjemmeside – hedensted.dk – søg efter "Digitale kort".

Hvad er der sket med landbruget gennem tiden?

Forberedelse til turen

Klassen forbereder spørgsmål til landbrugsbesøg. Det er vigtigt at få meget viden med hjem om moderne landbrug, så der er noget at sammenligne med tidligere tiders landbrug.

Hvilke spørgsmål skal stilles til landmanden for at få en god indsigt i landbruget, som det er nu?

Museumsbesøg

Glud Museum præsenteres for klassen ved hjælp af billeder og information om det praktiske.

Ud på landet:

Op på cyklen

På forhånd er der lavet aftale med en eller to gårde, hvor vi må kigge forbi og få en snak med ejeren. Det kan evt. være både en meget moderne og en ældre gård, for vi er interesserede i landbrugets udvikling fra før til nu.

Travle perioder

Landmænd har meget travle perioder – især i foråret og høst/efterår, men kan som regel overtales til at afsætte en time, hvis det ikke lige er helt presset.

Det er altid spændende at høre om landbruget fra dem, der arbejder med det til dagligt.
Husk at have spørgsmålene klar og noget med til at notere på.

Spørg om I må tage billeder, så I kan få god dokumentation fra jeres besøg med hjem.

Moderne landbrug

Hvordan ser et moderne landbrug ud?
Eleverne indsamler oplysninger om landbruget de besøger. Hvordan foregår det nu om dage?

Ældre landbrug

Her kan eleverne få et indtryk af landbruget for ca. 50 år siden. Hvad er anderledes end i dag?
Hvordan var det at vokse op på landet dengang?

På museum:

På museet kan man se de gamle landbrugsredskaber og opleve lidt af landlivet, som det var i meget gamle dage – dvs. for mere end 100 år siden.

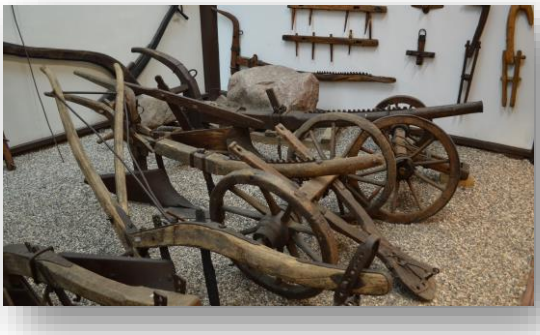

Høstarbejde

Høsten var både hårdt arbejde og en fest.
Eleverne lærer om de gamle høstmetoder fra tiden før mejetærsker og traktor.
Et neg der var bundet godt, skulle kunne tåle et ordentligt spark af høstkarlen.

Selvforsyning

Næsten alt det man skulle bruge, lavede man selv og råvarerne hentede man lige uden for døren.
Det gælder mad, tøj, brænde og byggematerialer.

Der var ikke så meget man skulle købe, så man behøvede heller ikke at tjene så mange penge.
Eleverne får et indtryk af en helt anden økonomi end den vi har i dag.

Året rundt på landet

Alt efter årstiden skal vi ud og arbejde i mark og have.
Der er altid nok at lave på en gård og i køkkenhaven skal der sås, luges og høstes.
Der bliver mulighed for at give en hånd med og få gode råd om bl.a. grøntsager og krydderurter.

I køkkenet er der travlhed ved det gamle komfur og på store vaskedag må alle hænder i brug.

Formidling:

Glud Museum

Med sig hjem fra cykeltur og museumsbesøg har eleverne viden om 400 års landbrugshistorie.

For at få et overblik fremstiller eleverne en række posters, der formidler deres viden til resten af skolen.

Klassen inddeles i grupper, der hver arbejder med en tidsperiode fra år 1600 til i dag

Med hjulplov, le og plejl

Vi er tilbage i tiden, hvor der blev pløjet med den tunge hjulplov, høstet med le og tærsket med plejl. Endnu var der ingen maskiner til at lette arbejdet , bortset fra møllen, der kunne male og grutte kornet.

Andelstiden

Produktionen blev lagt om fra korn til mælk og grise. Nye afgrøder, kunstgødning og bedre redskaber øger produktionen. Selvbinderen letter høstarbejdet.

Da oldefar var dreng

Traktoren har gjort sit indtog og hestene er på vej ud af landbruget. Man har fået kværn og malkemaskine og snart kommer der køletank til mælken.

Moderne landbrug

Landbrugene og maskinerne er blevet store.
I dag kan en enkelt mand passe marker, der engang krævede mange menneskers arbejde.

Baggrundsmateriale:

Landbohistorie i Vejle Amt, 1978

Hedensted.dk – søg efter digitale kort

Kenddinlandsby.dk – søg efter stederne

På museum:

Museerne i kommunen har meget at byde på og de vil gerne have besøg af skoleelever.

Med et tema om landbrugets historie vil der være meget at hente på Glud Museum og Hjortsvang Museum, der begge har gamle gårde med inventar, redskaber og maskiner.

”Den lille grå” på Danmarks Ferguson Museum har også en stor plads i landbrugets historie.

Glud Museum

En fantastisk samling smukke gamle huse og gårde, der fortæller om livet i østjyske landsbyer.
Museet har en skoletjeneste med aktiviteter for eleverne og en udfarende kultur- og naturvejleder.
Se mere på: gludmuseum.dk

Hjortsvang Museum

Her er masser at kigge på – store og små maskiner, gamle redskaber og huse indrettet som i gamle dage.
Museet tilbyder gratis skoletjeneste med besøg på typisk 1½-2 timer – evt. op til 4 timer.
Se mere på: hjortsvangmuseum.dk

Danmarks Ferguson Museum

Ligger i Stourup – nær ved Glud.
Her er der traktorer og andre landbrugsmaskiner i lange baner. Man må selv gå rundt og kigge i verdens største samling af Ferguson traktorer.
Se mere på: fergusonmuseum.dk

Uldum Mølle

Den fine gamle mølle maler stadig og er rammen om et møllemuseum og en udstilling, der viser udsnit af livet i og omkring det store Uldum Kær.
I kan selv male mel og se mølleren arbejde.
Se mere på: uldummolle.dk

Mindestuen i Gl. Sole

Her åbnes dørene efter aftale til en skolestue, der ser ud som for 100 år siden. Den gamle privatskole fortæller historien om ”De stærke jyder” – en religiøs bevægelse, der blev udbredt her på egnen.
Se mere på: destærkejydersskole-mindestuen.dk

Juelsminde Havnemuseum

Fortæller fiskernes historie og historien om havnen og færgehavnen.
Se mere på: havnemuseum.dk